

(10138)

LA CAMPANA DE GRACIA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

ELS DESESPERATS

— Si això és la pau,... que vingui la guerra!...

L'error

Don Eduard Dato no semblava destinat a morir amb la testa atravesada per les bales. Cap aspecte tràgic hi havia en la seva història, ni en el seu temperament, ni en les seves idees. Era un polític mundà, suau que tenia sempre una paraula amable per als cavallers

I ha caigut amb vuit bales al cos, damunt el toll vermell de la pròpia sang. Ha caigut—i en això té raó En Maura,—no com a Don Eduard Dato, sinó com a President del Consell. Els braços dels seus matadors apuntaren al governant, no a l'home. Però la carn del governant és la mateixa carn de l'home. Hi ha una única carn humana, la pobre carn que en les lluites salvatges d'aquests temps és esqueixada i foradada.

Cánovas, Canalejas, Dato... Els noms d'aquella trinitat tràgica s'ajunten ara en el record i en la protesta. Cal dir que la condemna de l'atemptat és, en el cas d'En Dato, més general i més sincera que en el cas d'En Canalejas i sobre tot que en el cas d'En Cánovas. I és que aquells caigueren víctimes d'un individu isolat o d'un petit grup de terroristes, mentre que En Dato ha caigut en mig de la guerra social desfermada a Espanya. El President mort apareix avui com un màrtir de l'ordre social. I per al seu assassinat hi ha la mateixa general condemna que per als assassinats que han omplert de sang la nostra terra en els anys darrers.

Ve't aquí l'error fundamental del terrorisme. Cauen els cossos en la lluita bàrbara.

(Censura)

DATO

En Dato tenia un nom blanc. Des de avui serà un nom negre. Per sempre més l'acompanyarà la tragèdia. Perquè aquest home pulcre, correcte, mesurat, gris, no hauria entrat pas a l'història, esborrant-se amb els anys com tants altres presidents de ministres que no han assolit la fama perdurable.

I heu's aquí que per aqueixa contradicció que acompanya an els actes terroristes, les pistoles que li han donat la mort, li ofereixen la vida històrica. Heu's aquí que l'enfonsament en l'eternitat li dona eternitat. És la condemna de l'erostratisme, contra el qual se regirà el destí que's vol desviar. Erostrat cremà el temple d'Efeso, passà a l'història, però amb ell el temple que seria pols en la terra i oblit en la memòria humana.

Quan cauen homes com En Dato, se destaca tot l'absurde dels homicidis polítics. En Canalejas era l'únic capaç de crear una guerra governamental que dongués solucions de llibertat a tots els problemes espanyols des del de Catalunya a l'obrera, i En Canalejas fou mort, deixant darrera seu els fragments de l'antic partit lliberal. En Dato era també l'únic governant conservador amb visions acomodaticies, preocupat amb una legislació social i una política constitucional i En Dato és sacrificat. La crudelitat se suma a lo il·lògic, i el terrorisme elimina an els que procuren posicions mesurades.

I així la mala nomenada espanyola s'engrandeix, i tots, bons i dolents, quedem exclosos del mapa moral d'Europa. Exceptuat el cas singular d'Irlanda, la violència s'arrela a Espanya amb una amplitut i una persistència que fora precis apel·lar a l'Orient per a trobar una comparansa. En debades protestem de que se'ns atribueixi una llegenda negra. La llegenda s'enforteix, conforme enviem al món els comunicats de la nostra vida convulsional, portant arreu el convenciment de la nostra incapacitat per a una vida articulada i cívica.

No és que sofrim realment aquesta incapacitat, sinó que purguem la manca de canalització de la nostra energia. A Espanya i a l'Itàlia on el sol exalta la bilis—deia Sthenal—encara són possibles les passions i amb les passions els tipus heroics. Si, però és que la nostra energia resta exclusivament biliar, sense que ningú tingui cura de projectar-la en una acció persistent i vertebrada. Quan

Espanya tingué un ideal bó o dolent, la seva energia s'escampà pel món, segellant la humanitat. Descobrirem mons, ferem imperis, crearem unes lletres i una pintura que encara són activament dels homes, però avui sense ideal, no resta més que la passió que duen aquestes guerres civils de carreró.

Nosaltres, homes d'ideals oposats an els d'En Dato, ens sumem avui, al dolor col·lectiu. El crim no pot tenir excusa, ni atenuacions. El respecte a la vida l'hem d'afirmar més que ningú nosaltres, els que demanavem per a la vida totes les dignificacions. I si prediquem l'extirpació en les lleis de la pena capital, hem de tenir una recriminació vertical i absoluta per a l'homicidi absurd i alevós.

PARADOX

Unes quantes notes biogràfiques

Responia al nom de Eduard Dato Iradier. Era galleg, nascut a La Coruña l'any 1856. Als dinou anys ja obtingué el títol de advocat, i que fou dels més espavil·ladots. Des de 1883, que feia de polític.

I dintre la política, figurà sempre en el camp conservador. En aqueixa època fou un diputat com tants altres, però es distingia ja per una mena de esperit contemporitzador.

La seva bona amistat amb En Paco Silvela li serví d'escambell per a assolir alts càrrecs: subsecretari de Governació, etc., posant pedacets a la administració municipal de Madrid, que aleshores deixava molt que desitjar.

Vingué l'any 1899 i fou ministre de Governació, ocupant-se de les lleis obreres que feu complir, dictant-ne de noves que portaren determinades millores als treballadors.

Més tard, en 1902, fou altre cop ministre, passant a Gràcia i Justícia, des de on feu bona tasca social també.

Fou president del Congrés, després de haver sigut també alcalde de la Vila del Ors.

Moltes vegades ministre. I President, quan vingué la guerra «grupeia», decantà Espanya per la banda de la neutralitat.

(Censura)

Ara, essent President del Consell i precisament quan les serpètes de l'enveja i l'ambició remenaven la cua vora seu, ha mort al mig del carrer, víctima d'un execrable i vulgaríssim atemptat.

(Censura)

Contra les tiranies

A cap d'avall els obrers russos s'han cansat de treballar com les parelles de bou junyits al jou sovieta i sempre sota el fuet del comisari. A la hora que escrivim aquestes ratlles, les notícies de Rússia acusen un formidable i general moviment obrerista contra el despotisme dels bolxeviquis.

No podem predir com acabarà el moviment de revolta. Podrà ésser que encara als soviets els quedi prou guàrdia roja per a ofegar la revolta en sang. L'anhel nostre fora que triomfés la revolució i organitzés la gran Rússia en un Estat amplemment lliberal i veritablement democràtic. El llasimós seria que se'n aprofitessin els reaccionaris per a tornar a l'antiga tirania dels tzars.

Sorpren que hi hagués qui de bona fe cregués en l'existència del paradís bolxeviqui. No pot ésser perfecta ni justa cap mena d'organització que's basi en la supressió de totes les llibertats. Ni com a medi de transformació social, ni com a ideal definitiu pot agradar-nos la anulació completa de l'individualitat humana.

Era molt còmode d'aquí estant cantar lloances al Sol de renovació humana que apareixia en el cel de Rússia, però cap dels panegiristes del Sovietisme s'animava a oferir els seus braços a l'indústria bolxevista per a probar l'escalforeta d'aquell Sol tan alabat. Els que per força havien de sofrir-lo s'han cansat de l'esclavatge i proven de tornar a una realitat menys dura de la que els oferien els il·luminats comunistes.

La llàstima és que aquest vent de bogeria comunista ha posat entrebancs al camí de la veritable lliberació humana. La massa obrera, abandonant la política i desertant de les files dels partits avençats, deixa a la plutocràcia els braços lliures per a mantenir i robustir l'actual defectuosa organització social. La felicitat humana pot conseguir-se a força de Llibertat, d'Equitat i de Justícia. Derrocant una opressió per a imposar-ne una altra, no hi guanyem res. Nosaltres som enemics per igual de totes les opressions i lluitarem sempre amb igual ardor tan contra la odiosa tirania dels palaus com contra la repugnant dictadura de les tavernes.

JEPH DE JESPU

El mal pagador

D'ençà que fou signat l'armistici, Alemanya anava aplasant sistemàticament l'hora de pagar el compte. Els aliats han acabat per perdre la paciència, i han presentat un ultimàtum. Després de fer una rebaixa considerable respecte a les condicions del tractat de Versalles, han exigit a Alemanya, no el pagament total del compte, sinó la conformitat a la suma del compte i les condicions i termes fixats per al pagament. Alemanya ha dit que no.

No pot pagar, diu. Però si per a esquivar un pagament n'hi hagués prou amb que el deutor digués que no pot pagar, ben pocs comptes es cobrarien. El mal pagador és l'ésser més fèrril en recursos i en excuses. Sap mentir, sap fingir, sap dissimular. El seu procediment preferit és el de girar-se les butxaques del revés i dir amb veu de llàstima: «Veieu? No tinc ni una mallà».

En el cas dels aliats i Alemanya, els clàssics recursos del mal pagador són inadmissibles. Cal tenir en compte, com feu notar Mr. Lloyd George en son magnífic discurs davant la Conferència de Londres, que els aliats no demanen que Alemanya pagui els gastos de la guerra d'aquells. Cada hū paga el seu gasto. Però apart d'això, hi ha els danys causats pels alemanys als països invadits. Hi ha tota la trencadissa bàrbara de Bèlgica i el Nord de França. D'aquests perjudicis, Alemanya no n'ha tingut. Trencà molta pisa, mentre que la seva vaixela ha quedat sencera.

Que pagui, doncs, els plats trencats per ella mateixa. «No tinc diners», crida. I, doncs, han d'ésser les víctimes les que paguin els plats trencats? Si això succeís, els vencedors

hi haurien sortit perdent més que els vençuts. Diuen els alemanys que no poden pagar. Però mentrestant paguen els francesos, que tenen el pressupost carregat enormement pels milers de milions destinats a la reconstrucció de les regions devastades.

No és veritat que Alemanya no tingui diners. El que no té és ganes de pagar. Ensenya les seves butxaques buides però s'amaga els diners en forats i clots. I no volent pagar els alemanys, ara veiem com els aliats, s'han decidit a anar ells mateixos a treure els diners d'allí on són. I ja veurem com, a mesura que els aliats apretin, els diners sortiran.

FULMEN

Qui tingui feina, que se la faci

La situació internacional torna a oferir-se ben poc falagüera. Una nuvolada espessa sembla planar damunt d'Europa. De no sorgir quelcom insospitat, podria esclatar una paorosa desfeta...

Tocant a la consolidació de la Pau, ha acabat la conferència de Londres, lo que's diu, amb punxa. El desacord entre els aliats, partidaris de la efectivitat de les sancions imposades als contraris, i els alemanys, afeïrats a les excuses de mal pagador, no pot ésser més patent.

Segons En Lloyd George, que ha dit en la conferència la darrera paraula, tenim al damunt aconteixements d'una greutat i una transcendència extremades. Hi ha qui sosté que és, la que correm, l'hora d'En Foch...

Això, sense parlar de les lluites intestines esclatades en diversos indrets. A Rússia, on sembla que les coses no pinten masa bé pels soviets. A Irlanda, on segueix l'inquina en contra dels anglesos. A Itàlia, on comunistes i nacionalistes es tiren els plats pel cap. Als Estats Units, on creix l'enfado motivat pel comanament conferit al Japó en la illa de Jap i pel otorgat a Anglaterra en la Mesopotàmia.

I d'això en diem la post-guerra. Ens fan l'ilusió de viure en pau, quan és el món una foguera roenta; quan per a que s'arbori tot, manca només un impacient, o un tranquil, que vulgui apropar el misto generador de la catàstrofe.

Es en hores crítiques com la que estem passant, quan dona gust d'ésser espanyol. Diguin lo que diguin els papa-nates que sostenen que res de lo que passa en l'ordre internacional, pot deixar-nos indiferents. De que com a components del món, hem de sentir les inquietuds i les preocupacions dels demés pobles de la terra.

Preocupació, allò que's diu preocupació, ne teniem una, i s'ha esvaït, sortosament. Al·ludeixo al conflicte existent entre els matadors de braus i el personal a les seves ordres, que menaçava deixar-nos sense l'espectacle nacional per esència.

Doncs si nosaltres hem passat la nostra i ningú s'ha apropiat a preguntar-nos: *bèsties, què tenuu?* a sant de què immiscuir-nos en els afers del veí?

En Briand, En Lloyd George i demés cimals de la diplomàcia mundial, haurien de venir aquí a aprendre de sorgir voluntats, a arreglar conflictes, a resoldre complicacions.

Sobre un cas insòlit

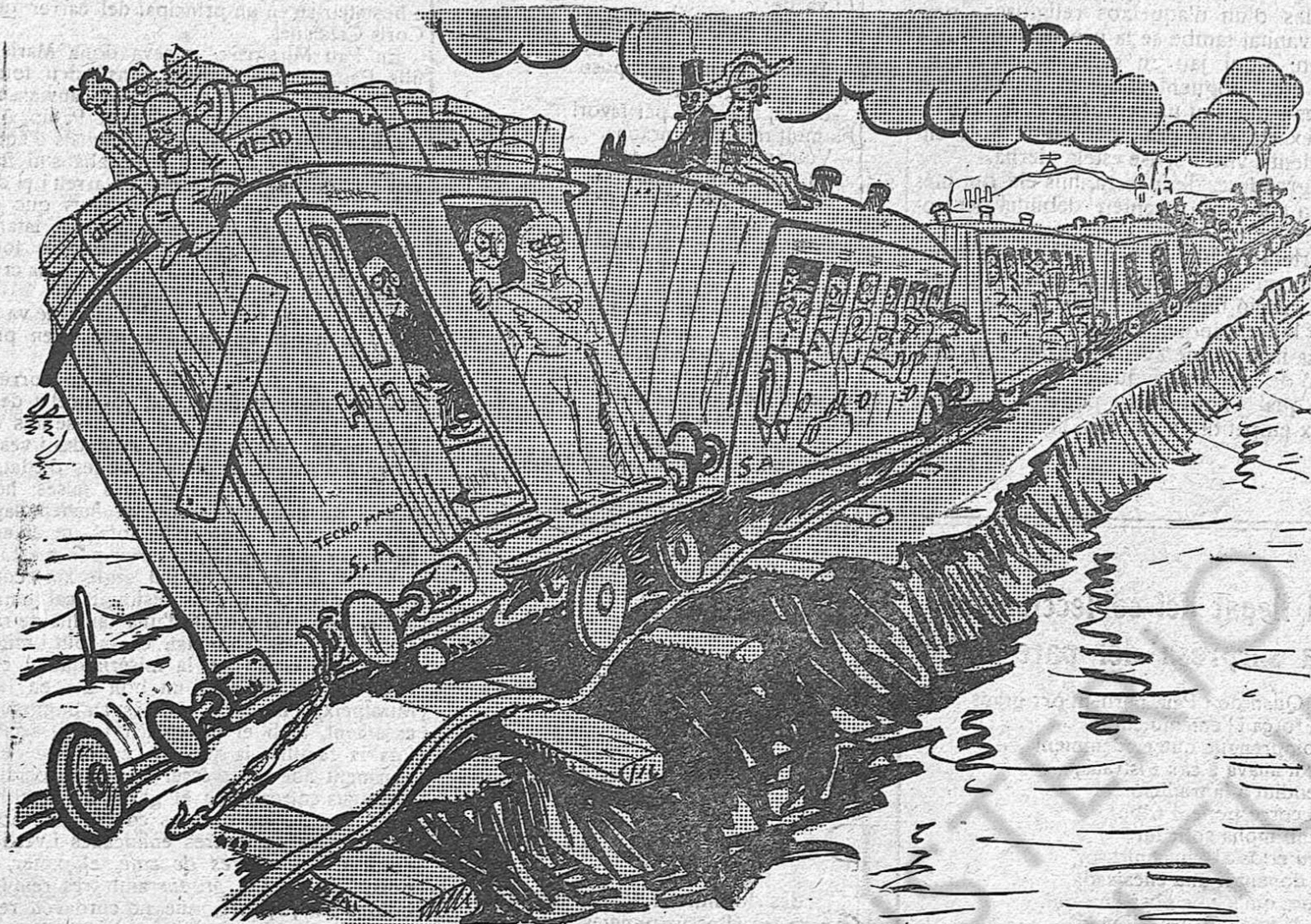
Es un precepte de la moral més rudimentària la pregunta que ens fem cada vegada que anem a realitzar una acció de dubtosa eficàcia col·lectiva, de problemàtic benefici pels demés: «En identitat de circumstàncies d'espai, temps i lloc, trobaries bé que els altres fessin això que tu et proposes?»

Per a no esma-perdre'ns acostumem cercar entre els homes, el símbol convenient i el citem com exemple cada vegada que els nostres sentiments se rebelen contra una acció que el nostre judici considera irregular, pernicioso, impura.

En política hem vist un home-espill, a qui tothom ha reverenciat després de mort,

Nota de la setmana

L'arribada dels representants de les Nacions que venen a la Conferència dels Transports

amics, eixí quasi rodolant per l'escala, barbotejant paraules incoherents, blasfemant insults i groseries contra els seus futurs sogres fins que més tard unes gotes d'amoniac li feren comprendre que havia fet una planxa i s'havia jugat, potser, el seu casament amb la Josefina.

La família Miralpeix restà encara un moment al saló contemplant aquell camp de batalla després d'una desfeta. La senyora donava les darreres ordres a les cambres; la Josefina caigué en una butaca, aclaparada, recordant tota la descarnada peroració del seu promès a impuls de la força alcohòlica i En Panchito es desbotonà el coll de la camisa perquè un tabac li feia restituir tot lo que tenia el ventrell; i don Pablo...

Repasant al dia següent les notes de societat dels diaris del matí i al veure que no feien esment del té de casa el senyor Miralpeix, esclamava mig enutjat:

—No sé de què serveix la premsa, si no dona notícia de lo més trascendental que succeeix a la Ciutat!

PERE MANAUT

(Sobrer de l'Almanac)

—Vas molt depressa, Carol...
—Marxo a fora, amic Badia, però sense companyia; vui anar a Sant Mús-sol.

—A on tens el carro, Pasqual?
—No ho vulguis sabè, Bofill... Vaig a casa el manescal, perquè s'ha fet bastant mal aquell burro del meu fill.

D'En Gil, qu'és un bon paleta, diu la senyora Quimeta:
—Uii!... ha fet moltes bones obres! (I mai ha dat res als pobres!)

EUDALD SALA

Aquest número ha passat per la censura governativa

Aquesta nit començarà la «hora d'estiu oficial» a França.

Aquí no la canviarem, perquè està demostrat que és inútil.

Marqui el que marqui el rellotge, sempre ens llevem tard.

Ha mort, a Niça, el rei de Montenegro.

Pobre home!

Per lo que hi feia ja en aquest món.

Quan les corones són massa estantisses, les testes que les porten se n'haurien d'anar a rodar... totes soles.

Pau als morts.

A Madrid alaben molt un discurs francament governamental pronunciat al Senat per En Durán i Ventosa.

A nosaltres no'ns ha fet cap efecte.

Sabem de què són capassos els lligaires quan estan en possessió de una breva.

Se la fumen... i tot se'n va en fum!

I si escupen, no miren a qui toquen, encara que sigui a la pròpia dama que festegen.

Trencades les negociacions amistoses amb motiu de les Conferències, els aliats, en vista de que els centralistes no volen pagar, preparen altre cop la gran mobilització.

Diu que entraran a saco a Alemanya...

Si és qüestió de anar-hi a cercar diners..., ja hi haurà cua.

No'n sortiran pas pocs de acreedors!

I nosaltres que no hi anem?

Ha començat a publicar-se un nou diari informatiu.

Porta per nom *La Noche*.

Esperem que no'ns deixi a les fosques.

Amb aquest títol seria del cas que els venedors donguessin el diari i un misto de vigilant.

Aquest número ha passat per la censura governativa

«Diuem que hi ha gran carestia de la vida, a Grècia.»

«Diuem de Itàlia que s'ha pujat el pa.»

I nosaltres que diem?

Mai de molts, consol de ximplers.

Diaris conservadors, de França, que són la majoria, insulten la memòria de Lleó Tolstoi. El tracten de padri dels bolxevistes i li diuen que feu obra criminal amb els seus escrits plens de humanisme pacificador.

Lo mateix que dirien a Jesucrist, si tornés a predicar el Sermó de la Muntanya, sermó que també té els seus punts de comunisme.

Si vas a Calatayud...
i rebs allí uns telegrams,
ja te'n pots entornar ràpid
amb la cua entre les cames.

Sembla que d'aciavant el «Banc de Barcelona» es titularà *Banco Mercantil de Barcelona*.

Total, que s'hi ha afegit una parauleta.

La paraula Mercantil, que vol dir molt i no vol dir res.

I si tenim en compte que Mercuri fou, mitològicament... qui fou, no calia afegir-hi la paraula.

Ara falta que la gent hi afegeixi els diners.

El passat dimarts, al sortir de les oficines de Tracció Urbana del nostre imponderable Ajuntament, on el director de la popular cobla «Barcino» el gran Bertrán, hi està més reparat que un frare de Pompeia, ens trobàrem amb un pet de nenes maques, que de poc no caiem en basca.

Què passa?

—Són les noies de l'Escola Municipal de Música que venen a protestar de que'l Municipi els hagi elevat els drets de matrícula.

—Es que'l Municipi no està per orgues!— ens contestà un pràctic de la casa.

I les noies pujaren al despatx de l'alcalde accidental a protestar. I quan feia poc que havien abandonat la casa gran, arribà l'immens Miliu Puigdomènech, que's va suïcidar davant del disgust que li produí el no haver-les pogut atendre.

Pobre Miliu! Ell, el més amable i deferent dels nostres històrics galants...

Diàleg de circumstàncies:

—Saps què faria ara jo, si tingués una motocicleta side-car?

—Te'n aniries a donar un tom pel Passeig de Gràcia?...

—No, senyor. Me la vendria, perquè no em prenguessin per altre.

Això de la consciència, és una cosa que té tot-hom però que molts la tenen amb elàstics.

Un cèlebre comerciant ho deia cada vespre al ficar-se al llit:

—Déu omnipotent!... No't demano que facis ploure duros damunt meu; però diga'm on són, que jo ja m'enginyaré per a aconseguir-los.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, CAIET del Oim, número 8

EPIGRAMES

Un jorn que llit no tenia
En Pau Senalla Calibres
cregué que bé dormiria
damunt d'insustancials llibres.
I amb el llit al pensament
deia, per a ell, En Senalla:
—No hi dormiré malament,
si el llit és de papé i palla.

En Climent, venedor d'ous,
que és la mateixa alegria,
va fer aquest xistu, un dia
al vendre un ou an En Pous:
—Té, un ou fresc.

—De veritat
és fresc aquest ou, Climent?
—Que si és fresc? Mai t'he enganyat,
toca'l, encara és calent.

UN TORTOSI

La filla de la Ventura,
que a l'agulla té afició,
talla i cus amb perfecció,
i sobre tot amb finura,
els pitets de criatura.
I diuen que moltes nits
quan el seu promès, l'Esteva,
la visita a casa seva,
perquè vegi els seus bons dits
ella li ensenya els pits.

La por guarda la vinya

—Ai, Remariagneta!
Un noi amb bicicleta!